

Редактори: Десислава Минчева, Румена Калчева
Оформление: Филип Попов Дизайн
Коректура: Мариела Янакиева
Снимки: Дени Кръстев, архив автори
За контакти и реклама:
тел. 02/948 37, вѣтр. 14; 02/943 44 21
факс: 02/946 02 12
press@sbhart.com; press.sbhart@gmail.com
www.sbhart.com
Инфо СБХ - ISSN 1313-9622
СБХ, 1504 София, ул. Шипка 6

Инфо СБХ | брой
06-07/2012

съдържание

съобщения 0 2

конкурси 0 9

изкуство, думи 1 1

хроника 2 6

In Memoriam 3 1

Врадимир Димитров Майстора - Рисушка

РЕШЕНИЯ И ВЪПРОСИ, ОБСЪЖДАНИ ОТ ИБ И УС НА СБХ ОТ 6.06. ДО 9.07.2012

1. УС взе решение да се продаде имотът в град Ихтиман с цел набиране на средства за изплащане на държавните такси, необходими за придобиване на собствеността на сградата на ул. „Шипка“ б.

2. Обсъди се възможността за банково кредитиране във връзка отново с придобиване на собствеността върху сградата.

3. Беше приет съставът на журито за възстановената национална изложба във Велико Търново „Послания на вековете – минало, настояще, бъдеще“.

4. Свикано е и проведено заседание на съвета на секретарите на секциите към СБХ, на което колегите бяха подробно запознати с резултатите от работата на работната група „Интелектуална собственост и права“ към Министерство на културата.

5. Извършен е частичен ремонт на базата в Боженци.

6. Поради непригодност базата в Балчик е временно затворена.

7. Взети са мерки по подаден сигнал за нарушени авторски права на Васил Рокоманов за спектакъла „Калигула“.

8. Предложенията на СБХ за пощенски марки за 2013 г. са: Борис Денев, Сирак Скитник, Борис Георгиев, Александър Божинов, Златю Бояджиев, Стоян Сотиров, Илия Петров.

9. Подпомогнато е представителството на СБХ в Разград.

10. Утвърдени са представителите на СБХ в журито за конкурса за паметник на полицейските служители, загинали в изпълнение на служебни си дълг: Весела Радоева, Христо Харалампиев и Богомил Живков.

11. Предложенията на СБХ за наградите на Столична община са: Александър Дяков за „Специалната награда на София“ и за наградата на София за постижения в областта на изобразителните изкуства – проф. Васил Вълев, проф. Ангел Станев и СГХГ.

12. **Взе се решение за откриване на дарителска сметка на СБХ. В нея всеки, който се чувства съпричастен към делото за набиране на средства за придобиване на собствеността върху сградата на ул. „Шипка“ б, може да преведе сума според възможностите и желанието си.**

Банка Пиреос АД, клон „Оборище“
IBAN:BG44PIRB74021604165532
BIC: PIRBGBGS

Уважаеми колеги,

Уведомяваме ви, че **през месец август 2012 година** администрацията и изложбените зали на СБХ на ул. „Шипка“ б ще бъдат в отпуск. Първият работен ден е 3 септември 2011 г.

Молби и материали за самостоятелни, колективни и ретроспективни изложби в изложбените зали на СБХ през 2012 г. ще се приемат до края на месец октомври.

Материалите се предават при Марта Игнатова. За информация – тел. 02/ 846 71 13.

ОТНОСНО НОВИЯ САЙТ НА СБХ: Всички членове имат право да се представят в него с портфолио по образец, което **ВСЕКИ АВТОР САМ ПРАВИ**. За целта членовете на СБХ, платили членския си внос, ще получат индивидуална парола за вход в системата. Пароли се получават по имейл, телефон или лично в Международен отдел на СБХ след проверка за платен членски внос.

Стандартният пакет включва 5 репродукции и творческа биография. Той е безплатен. Разширеният пакет включва до 15 репродукции, творческа биография, разделите „Критика“ и „От автора“ и струва 25 лв. годишно с ДДС.

Творбите за финалната изложба на конкурса „Национални награди Алианс България за живопис, скулптура и графика“ ще се приемат на **30 септември /неделя/, от 10.00 до 17.00 часа на 1 етаж в галерията на СБХ на ул. „Шипка“ б.**

Жириране: **3 октомври от 14.00 часа**

Откриване: **4 октомври от 18.00 часа**

Във финалната изложба участват всички наградени и номинирани автори от регионални изложби от третото издание, проведени през 2011-2012 г.

Телефон за контакт: **Ани Шапкарева 02 / 846 72 48**

През месец ноември 2012 г. ще се проведе **националната изложба „Дървопластика“ във Велико Търново**. Изложбата ще се открие на 2 ноември 2012 г. в Изложбени зали „Рафаел Михайлов“. Творби за изложбата ще се приемат в София и Велико Търново.

Приемане на творбите в София – 25 октомври 2012 г. от 10 до 17 часа в СБХ – ул. „Шипка“ б. Информация за приемане на творбите във Велико Търново можете да получите на тел. 062 / 62 15 25 – Цани Василев.

В днешно време ставаме свидетели на коренни промени във всички области на заобикалящия ни свят. Някои минават покрай нас, без да ни касаят особено, други могат да ни засегнат сериозно в бъдеще, ако не се замислим навреме над тях. Виждаме какво се случва в световен мащаб с възрастта за пенсиониране и пенсиите... Идва момент, когато всеки сам ще трябва да поеме отговорността за дългосрочното финансово подсигуриране на своя живот и в по-напреднала възраст. Ще трябва да търси начини как да го постигне. В това отношение, много може да помогне застраховката „Живот“.

С една валутно-спестовна застрахователна програма всеки може много добре да планира финансовото си бъдеще и да се подсигури при непредвидени събития.

Ако имате интерес да научите повече за тази възможност, можете да потърсите :

Кунка Димитрова
 Senior Consultant
 0898 77 06 95 ; 0878 18 14 08
 e-mail: kunkaart@gmail.com

Надя Божилова – Ралчева
 Senior Team Manager
 0887 75 43 07 ; 0897 97 87 56; 02 / 929 51 14
 e-mail: nadia_ralcheva@abv.bg

Ще получите точна и изчерпателна консултация за интересуващите ви въпроси. Консултатцията е безплатна.

НОВИ УСЛОВИЯ ЗА ПОЧИВКА В ХОТЕЛ „ФЛАМИНГО ГРАНД“, КК „АЛБЕНА“

За периода на туристическия сезон 2012 г. на СБХ са предоставени 2 стаи (№ 332 и 341) в хотел „Фламинго“**** в кк „Албена“.

Цени за сезон 2012:

Цена за нощувка: от 1 юни до 30 септември – 50 лв. за стая за двама за членове на СБХ и семействата им;

Цена за нощувка: от 1 юни до 30 септември – 70 лв. за външни лица.

Включена е услугата All inclusive в ресторант „Оазис“, кк „Албена“ срещу заплащане на купон от 20 лв. на ден или изхранване НВ (закуска и вечеря) в ресторант „Фламинго Гранд“, кк „Албена“ срещу заплащане на купон от 20 лв. на ден. Купоните за изхранване се заплащат на рецепцията на хотел „Фламинго“ в кк „Албена“.

Информация и заявка: Желязкова - Вълчева – счетоводител при СБХ, ул. „Шипка“ б, ет.4, тел.: 846 51 09; 948 37 42.

За повече информация: <http://flamingogrand.com>

ОТЧЕТ ЗА СТОПАНСКАТА ДЕЙНОСТ НА СБХ ЗА ПЕРИОДА МАЙ 2011 Г. – МАЙ 2012 Г.

Уважаеми колеги,

Измина неусетно първата година от нашия мандат. „Неусетно“, но не защото беше лека, не защото е година на небивала икономическа криза, а заради многото нерешавани своевременно задачи, превърнали се в „скрити скелети“.

Първо бе обърнато внимание на финансовото състояние на Съюза. Отчетите за актуалното състояние посочваха около 170 хиляди лева наличен резерв. Тази крупна сума за съжаление беше обвързана със задължения – ремонта на апартамента на ул. „Шипка“ № 18 (70 000 лева), погасяване на дълг към „Пиреосбанк“ (83 000 лв.), задължения към „Модус-консулт“ (26 000 лв.) и други подобни задължения, които още през първите месеци на нашия мандат буквално стопиха въпросния резерв. На фона на решението на ВКС във връзка със спора със СУ „Св. Климент Охридски“, което ни задължава да платим на Университета заедно с лихвите сума, възлизаща на над 960 000 лева, стопанските проблеми на СБХ станаха „маловажни“. Преговорите с ректора г-н Илчев, продължението им с премиера г-н Бойко Борисов и чрез посредничеството на министър г-н Рашидов не само доведоха до получаването в собственост на сградата на ул. „Шипка“ б, но и временно отложиха посещенията на съдия-изпълнителя по този съдебен иск, спечелен от Софийския университет. Изплатените 27 000 лева към Университета за съдебните му разноски спомогнаха диалогът да бъде продължен, но засега „дамоклевият меч“ си остава над главите ни. В момента, независимо от съдействието на юристи, политици и Сметната палата, сумата от над един милион лева си остава дължима. Решението на този въпрос е изцяло в наша отговорност, тъй като след няколко месеца ще трябва да понесем негативите (страх от взимане на решения и други подобни) на предизборната борба. През месеците август и септември администрацията отсъства и политическата намеса, така необходима за решаването му, няма да се случи поради наблюдаваните избори. Отделил много време по този въпрос поради свързаността му с всичките

проблеми на Съюза. Основната част от средствата, с които Съюзът развива своята дейност, са от наемите от помещения в сградата на ул. „Шипка“ б. Всички останали имоти не са в състояние, при тази икономическа криза, да донесат подобни приходи.

1. Обгрижването на имотите – от отдаване под наем до разрушаването им с цел спасяване поне на вторичните суровини. Състоянието на тези имоти е толкова окаяно, че в повечето случаи само плащаме техните данъци и съответните такси и независимо от предлагането им нямаме наематели за тях. Кражбите на метали от ромската общност и невъзможността на кметства и полиция да се справят с тях, доведоха до разрушаването на бараките в Ихтиман, където приходите за СБХ бяха над 5000 лева. Съдбата на сградите на ул. „Панарет“ беше същата, но под диктата на Районното кметство, което с писмено предизвестие ги обяви за опасни. По предложение на Изпълнителното бюро бе представен и одобрен от Управителния съвет списък на имоти, които да бъдат оценени и предложени на пазара на имоти независимо от общата пазарна конюнктура. Причината е задълбочаващата се европейска и световна криза предвещава допълнителен спад на цените на тези имоти в близките години. Данъците и охраняването им обаче са дължими с лихвите. От друга страна е цената, която трябва да заплатим за така наречения Нотариален акт – документа за собственост за сградата на ул. „Шипка“ б, която областната управа вече е уточнила. Уверявам колегията, че в последните месеци са положени много усилия за намаляване или отнемане на въпросните данъци и такси за прехвърляне на имота в наша собственост. Независимо от изхода на тези разговори с различните министерства, както и съдействието на президентската институция, за самото функциониране на сградата, без ремонт, възлизащи на 700 – 800 хиляди лева за покрива и електрическата инсталация на сградата, за да бъде една съвременна културна институция, са необходими още около 2 милиона лева. За всичко това могат да бъдат намерени „партньори“, които с минимална загуба на суверенитет ще работят с нас. Примери за това е партньорът ни в Пловдив, с когото „съвместно“ управляваме имот от 5 декара плюс сграден фонд, както и Спанчевци – също бизнес начинание с партньор. Да не говорим за довершителната сага с „Илиянци“, където за малко да го загубим на половина. Би следвало горчивият опит да ни навежда на мисълта, че за добре или за зле, трябва сами да решаваме тези тежки въпроси. За това ще се сформира разширена комисия към Стопанския съвет и на основа на оценката на недвижимостите, Управителният съвет ще прецени с кои от тях можем да се разделим, пристъпвайки към продажба.

2. Продължава битката за нотариалните актове за собствениости на Съюза. След получаването на нотариалния акт за сградния фонд, намиращ се в „Илиянци“ и отстраняването от Борда на директорите на Сироманов и Цоцов, новият Борд на директорите получи прословутия нотариален акт за 8 декара земя в кв. „Гара Искър“ (до бъдещата метростанция, близо до терминал 1 и 2 на Софийското летище). Четири години въпросният документ беше цитиран, но не беше докосван, още по-малко прочетен от представители на СБХ. И съвсем основателно е бил крит от нас, тъй като е издаден на основание на правоприемство от „Пластика СБХ“. Начинът му на издаване като документ подсказва, че с минимални усилия предишните ръководства са могли да го извадят на името на СБХ като правоприменник на собственото си дружество, така щяхме да притежаваме цели 8 декара, 2-3 милиона лева, а сега ги притежаваме на 51 %.

3. Макар и да ви е омръзнало, искам да спомена и няколко думи обобщение около раздялата с илюзията Спанчевци. Задължениелът и ипотекан за стотици хиляди лева имот бе продаден на партньора ни.

4. Успоредно е извършена огромна работа по решаване на проблемите на дружествата „Декарт“ и „Български художник“. Тъй като и двете са собственост на СБХ с огромни задължения, имуществото на „Декарт“ бе описано, предложено за продажба или за бракуване – голямо количество залежали стоки и машини, образно казано блоклуци, останали след 12-годишното състояние на кома, в което изпадна Дружеството след появата на пазарна

икономика и конкуренция. Лешото е, че то ни беше завещано с 80 хиляди лева дълг. Намерението на Стопанския съвет е до есента „Денарт“ да бъде обявен във фалит, без това да има повече негативни последици за СБХ, така, както позволява законът за Търговските дружества – тъй като е ЕООД. Що се касае за „Български художник“, се надяваме до края на годината да приключим процедурите по „изкупуване“ на имуществото му – имота в гр. Долна баня и апартамента в Зона Б-5 и чак след това да бъде „приспано“. Засега неговите дългове са минимални – около 14 - 15 хиляди лева.

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА МЕЖДУНАРОДЕН ОТДЕЛ НА СБХ ЗА ПЕРИОДА МАЙ 2011 – МАЙ 2012 г.

Уважаеми колеги,

Измина първата година от нашия мандат и поглеждайки назад, не можем да не си направим макар и кратка равностметка на това, което Международният отдел на СБХ успя да реализира. Част от нещата могат да изглеждат на пръв поглед маловажни, но всъщност представяват много важен компонент от цялостната работа не само на отдела, но и на Съюза.

Ако следваме хронологията, трябва да започнем с реализирането на новия графичен стандарт на СБХ и в частност новия дизайн на бюлетина, съобразен изцяло с него.

Бяха актуализирани, доколкото беше възможно, списъците с членовете на Съюза, по-специално частта с имейл адресите, която беше доста непълна и неактуална. Това е дълъг процес, който продължава и сега и за приключването на който се нуждаем и от Вашето съдействие.

Относно връзките с медиите, беше изцяло актуализиран и допълнен списъкът с журналисти и медии, на които се разпраща своевременно пресинформация за всяка изложба в галериите на СБХ. Поддържа се и страницата във Фейсбук.

В бюлетина бяха направени няколко нововъведения: актуализирани са хонорарите и начинът, по който те се изчисляват, а именно според стандартна страница от 1800 знака, а не на страница от бюлетина, както беше досега, защото се получаваша големи разминавания между реално написан текст и получена сума. В раздел IN MEMORIAM вече се публикуват всички некролози на починали колеги. Вече се публикува освен изложбената програма за следващия месец и тази за по-следващия, за да се избегне пропускът на първите изложби от съответния месец. Въведено е заснемане на съюзните изложби в залите на СБХ, както и на моменти от откриванията.

Що се отнася до международната дейност нашият отдел е в постоянно търсене на нови възможности за резидентски програми. Към днешна дата освен познатите конкурси в Сите де-з-ар, Швандорф и Мюнхен стартира нова програма за обмен в Барселона, в процес на преговори сме и с Истанбул. Постоянно търсим и обявяваме нови международни конкурси, най-сериозният от които е Контекст европейско стъкло в Борнхолм, Дания, където през септември ще участват творбите на двама утвърдени и двама млади автори, работещи в областта на артстъклото. Бяха установени връзки с няколко посолства с цел съвместна работа: алжирско, иранско и норвежко, като с Норвегия вече беше реализиран един проект – този за паметника на Фритъф Нансен.

Не на последно място и със сигурност най-сериозната задача, която си бяхме поставили и успяхме да постигнем в рамките на тази година, е стартирането на новия уебсайт на СБХ. В него ще се публикува актуална информация на текущи и бъдещи изложби, възстановихме и голяма част от архива на миналите изложби, което се оказа доста трудно поради липсата

на информация за немалка част от тях. В тази връзка всички изложби се заснемат и отразяват с по няколко репродукции и анотация (или критически текст) на български и английски език. Всеки автор има възможността да се представи в сайта с портфолио по образец, което съдържа биография и снимки. Публикуват се актуални конкурси, новини, информация за базите на СБХ. Както вече споменах, сайтът е двуезичен и информацията е идентична и в двете версии.

Това е накратко каквото успяхме да реализираме като цели през първата година на този мандат. Оставаме с намерението и надеждата, че през следващата ще разширим още повече диапазона на резидентските програми и да предоставим на нашите членове нови възможности за обмен и реализация.

СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИТЕ ХУДОЖНИЦИ ИЗЛОЖБЕНА ПРОГРАМА

месец юли 2012 година

ГАЛЕРИЯ НА СБХ, УЛ. „ШИПКА“ 6

Изложба на Дона Неделчева „Междино пространство“ – ет. 4
3 – 14 юли

откриване – 3 юли, 18 часа

Изложба на Любен Костов – „Дървени машини, дървени маски и метални маски“ – ет. 3
10 – 30 юли

Откриване – 10 юли, 18 часа

Изложба на Людмила Светичкова – живопис – ет. 4

17 – 30 юли

откриване – 17 юли, 18 часа

Изложба на Здравко Анев – „През духа на една любов“ – ет. 2
18 – 30 юли

откриване – 18 юли, 18 часа

Изложба от фонда на СБХ – „Познати – непознати II“ – ет. 1
19 – 31 юли

откриване – 19 юли, 18 часа

ИЗЛОЖБЕНА ЗАЛА „РАЙКО АЛЕКСИЕВ“ – УЛ. „РАКОВСКИ“ 125

Изложба на Богдан Александров и Гордън Картър – „Пургаториум“
11 – 30 юли

откриване – 11 юли, 18.00 часа

ГАЛЕРИЯ – КНИЖАРНИЦА СОФИЯ ПРЕС, УЛ. „СЛАВЯНСКА“ 29

Изложба на Живка Маринова (живопис)

25 юни – 16 юли

СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИТЕ ХУДОЖНИЦИ ИЗЛОЖБЕНА ПРОГРАМА

месец септември 2012 година

ГАЛЕРИЯ НА СБХ, УЛ. „ШИПКА“ 6

Изложба на Буян Филчев „Избрано“ – ет. 1

3 – 15 септември

откриване – 3 септември, 18 часа

Изложба на представителството на СБХ в гр. Кюстендил – ет. 2

5 – 30 септември

откриване – 5 септември, 18 часа

Изложба на Анета Дръгушану - живопис – ет. 4

12 – 30 септември

откриване – 12 септември, 18 часа

Изложба – конкурс за пребиваване в Сите де-з-ар, Париж, и Швандорф, Германия – ет. 1

21 – 27 септември

откриване – 21 септември, 18 часа

Изложба на Григор Бояджиев

ИЗЛОЖБЕНА ЗАЛА „РАЙКО АЛЕКСИЕВ“ – УЛ. „РАКОВСКИ“ 125

Фестивал на стъклото – галерия „Аросита“

18 – 30 септември

откриване – 18 септември, 18.00 часа

От изложбата на Кина Петрова и Альоша Кафеджийски във Варна

СЪЮЗЪТ НА БЪЛГАРСКИТЕ ХУДОЖНИЦИ ОБЯВЯВА КОНКУРС МЕЖДУ ЧЛЕНОВЕТЕ НА СБХ (12 ДУШИ) ЗА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ ОТ ДВА МЕСЕЦА В СИТЕ ИНТЕРНАСИОНАЛ ДЕ-З-АР – ПАРИЖ, ЗА МЕСЕЦ И ПОЛОВИНА В КЮНСТЛЕРХАУС ШВАНДОРФ, ГЕРМАНИЯ (2-МА ДУШИ), ЗА ЕДИН МЕСЕЦ В МЮНХЕН, ГЕРМАНИЯ, (1 ЖЕНА) И ЗА 3 СЕДМИЦИ В АРТЦЕНТЪР „ЛА ЕСКОСЕСА“, БАРСЕЛОНА, ИСПАНИЯ, (1 АВТОР) ПРЕЗ 2013.

УСЛОВИЯ ЗА УЧАСТИЕ В КОНКУРСА:

В конкурса за Сите де-з-ар могат да участват кандидати, които не са пребивавали в ателиетата в Париж.

В конкурса за Швандорф участват всички желаещи художници на общо основание /ако не са пребивавали в ателиетата там/. Може да се участва и в двата конкурса едновременно. Базата в Швандорф е специализирана за живопис, графика (литография и дълбок печат), инсталация, керамика, скулптура, критика и теория. Материалите и пътните се поемат от авторите. Възможните дати за Швандорф са от 1 март до 15 април и от 15 септември до 30 октомври 2013 г. Авторите трябва да ползват немски или английски език.

В конкурса за Мюнхен, който е по договор със Съюза на художниците в Бавария /ГЕДОК Мюнхен/, могат да участват само жени. Партньорската страна поема квартира и организира изложба на поканената авторка. Кандидатките трябва да ползват немски или английски език. Конкурсът е само по документи.

Желаещите да участват в конкурса за артцентър „Ла Ескосеса“, Барселона, Испания, трябва да представят CV, портфолио и кратък проект на английски език какво смятат да осъществят по време на обмена. Журито ще избере трима автори, чиито документи ще изпрати в артцентър „Ла Ескосеса“ за финална селекция. От испанска страна ще бъде избран един автор от България. По време на престоя се осигурява място за нощуване и работа, като със създадените по време на обмена творби се организира изложба за 2 дни в галерията на артцентъра. СБХ поема пътни в рамките на един двупосочен автобусен билет, т.е. 350 лв. Разходите за дневни и материали се поемат от автора. Кандидатите трябва да ползват английски или испански език. Конкурсът е само по документи.

Необходими документи за всички конкурси:

1. Молба
2. Творческа автобиография
3. Снимков материал или каталог, представящ автора, критически текстове.
4. Разписка за платен членски внос на СБХ.

Подаване на документи – на 18 септември 2012 г. на ул. „Шипка“ 6, 4 ет., от 10.00 до 17.00 ч. в Международен отдел.

Изисквания за изложбата (на кандидатите за Сите де-з-ар, Париж, и Швандорф, Германия):

- до три (3) творби в оригинал (за живопис, скулптура, декоративни изкуства);
- до пет (5) творби в оригинал (за графика);
- списък и копия на публикациите (за изкуствоведи);
- репродукции (за пространствено оформление, дизайн, стенопис, сценография и пр.).

Забележка: Възможната експозиционна площ за стенни творби е до 6 л.м., за пространствено-обемни до 6 куб. м. Обемно-пространствените творби, които изискват специален монтаж от автора и не подлежат на преместване при аранжиране на изложбата, да се представят в документален (снимков) материал.

На същата дата (18 септември) участниците в конкурса трябва да предадат и своите творби на 1 ет., в сградата на ул. „Шипка“ 6 от 11.00 до 17.00 ч.

Не се допускат студентски и дипломни работи, както и творби, участвали в други конкурси на СБХ.

Решението на журито ще бъде обявено на 21 септември при откриването (18.00 ч.) на изложбата. Участниците в нея трябва да вземат обратно творбите и документите си в двудневен срок след датата на закриването ѝ. Изложбата продължава до 27 септември 2012 г.

Спечелилите конкурса правят дарение на творби за СБХ, КОИТО СЕ ПОДБИРАТ ОТ КОМИСИЯ НА БАЗАТА НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ РАБОТИ В КОНКУРСА. Дисквалифицират се всички, които не спазват регламента.

За сведение предоставяме сайта на базата в Швандорф - www.schwandorf.de и на арт център „Ла Ескоседа“, Барселона, Испания www.laescocesa.org

Нина Драгнева - от изложбата на бакалаврите - випуск 2012 на ул. „Шипка“ 6

СЛОЖНО ЛИ Е ДА СИ ХУДОЖНИК ДНЕС?

ПИСМО ДО ВСИЧКИ ЛЮБИТЕЛИ НА ПОСТУЛАТИ И ТЕХНИТЕ ЖЕРТВИ ОТ ЕДИН ПРОФЕСОР ПО РИСУВАНЕ В НХА – ЛАИК ПО ОТНОШЕНИЕ НА СЪВРЕМЕННО ИЗКУСТВО.

Има нещо дълбоко сбъркано в това да пишеш язвителни писма на студенти от страниците на в. „Култура“, брой 25 от 29.06.2012 г., макар да отчитам известна „оригиналност“. Повод да споделя някои мои разсъждения е текстът на Светлана Куломджиева, занимаващ се с проблемите на художественото ни образование и резултатите от него. Признавам – почувствах, че е крайно време и обвиненият да вземе думата. Като художник със своя лична позиция и като преподавател в НХА днес се осмелявам да изкажа някои „еретични“ мисли.

В момента тече изложбата „Награди БАЗА“ в СГХГ. А пък изложбата на бакалаврите, випуск 2012, току-що приключи на „Шипка“ 6. Някак естествено е да се направи паралел между двете – в тях участват млади хора, а и се провеждат почти по едно и също време. Преди да продължа с тези 2 експозиции искам да отворя една фиктивна, големичка скоба заради проведената преди съвсем кратко време изложба пак на „Шипка“ 6, като част от Sofia Design Week, на която никой не обърна внимание. Бих казала – за добро! Та на първия етаж на СБХ станахме свидетели на тотално самодейна изява, където на централната стена ни посрещаше черно платно в златна (от стиропор) рамка, на което четливо и недвусмислено пишеше К... (мъжки полов орган). Вляво, след мъчителни опити, бе вкарана стара изкорубена „Лага“, пълна с всякаква растителност, вкл. такава, която се преследва от закона. Вдясно – като връх на свободомислието – „готови“ картини на неизвестни и добре използвани автори, бяха пръскани и заливани с баки боя за ужас на СБХ. Колко силно, колко актуално, колко въздействащо! Аз бих казала – срамно и жалко. Както и да е. Мина и замина без коментар от когото и да било.

Сега обаче се появи статия, която да отвори очите на бакалаврите ни и да им посочи правия път... Заради нея сега и се опитвам да подредя мислите си с писалка и на хартия, като един истински ретроград.

Днес посетих СГХГ и видях „Награди БАЗА“. Не бих си позволила да съм голословна. Опитвам се да намеря онези умерени и точни гуми, с които да опиша ситуацията. На една крачка от Академията и от „Шипка“ 6 група „утвърдени“, млади, прецизно номинирани художници очевидно успешно са преминали заветния рубикон Калотина. Или биха го преминали без уни-

Годишна изложба на дипломираните бакалаври от НХА - общ изглед

Леда Екимова - Две детелини (нарада БАЗА за 2012 г.)

зително ровене в багажа. Те са признати вече от определени среди някъде хем тук, хем далеч оттук. Те нямат оня голям проблем, описан от Светлана Куломджиева като невъзможност да се измъкнат от осредняването, присъщо за бакалаврите ни. И така, на горния етаж на СГХГ съм, опитвайки с известен уплах да преодолеем движещата се назад пътечка на Кирил Кузманов (която мисля, че е наистина интересно хрумване). Взимам си листовка. Не знам дали авторите са участвали в тази, своегo рода тяхна реклама, но... едва ли. Тя е безполезна, обръкваща и всъщност принизяваща техните търсения до незадълбочена (да не кажа – неточна) трактовка на идеите им. При някои от случаите даже се чудя как ли кураторът не е забелязал, че има за „обясняване“ повече от едно произведение? На кого ли му пука...? Абсолютно недоумявам как видеото на К. Кузманов е обозначено като „идея за пътуването, придвижването и образа на художника не като турист, а като пътешественик“??? Как ли е убягнало в текста важното обстоятелство КЪДЕ се движи авторът, а то е площадът „Тянанмън“ под все още зоркия поглед на Мао? И как се игнорира досадният глас, непрекъснато повтарящ: „Кой контролира контролиращите“? Чудя се и как една тиражирана до безкрай тема (даже от мой бакалавър съвсем наскоро), а и подход се определят като пример за „интензивно овладяване на живописата и непосредствен поглед към масовата култура и пр.“, при очевидно пълна липса на живопис и опосредствен поглед към... каквото и да е там? (Както често казвам на студентите си, а и на други хора – не всяка размазана по платното боя е живопис. Колкото до консуматорското общество, прицел на автора, още по-сложно е хем да си в него, хем пък да го критикуваш уж отстраня). Не мога също да приема, че е възможно някой (като Коста Тонев) да се гордее от това, че му се приписва „осмисляне на постулати от историята на съвременното изкуство“. Ако бях ходила на лекции на гостуващи теоретици по темата, вероятно щях и повече да зная за тия постулати... Жалко, но не съм. Може би и затова посланието, което получавам от „Награди База“ е за хаос, безнадеждност, безпомощност (почти навсякъде, макар и не съвсем)

неясно. Не само че не искам да обидя никого от участниците в тази изложба, ами напротив – бих ги похвалила за усърдието, с което се състезават, за да намерят мястото си. Уви, състезанието е с почти предрешен резултат... Грях ми на душата, но връщащата назад пътечка на входа (и на изхода) на галерията най-точно илюстрира вътрешното ми съпротивление да вляза в този умозрителен, стерилен и досадно неоригинален свят. В този свят, логично може би, наградамо е присъдена на най-абсурдния за мен участник, но най-вероятно мнението ми се дължи на пропуски в образованието и липса на усет (реактивност) към новите течения.

Моделите са хубаво нещо, ако те погледнат като паперица, че да си извървиш пътя без много пагане. Но са доста лошо нещо, ако са самоцел. Така е. Явно някой се опитва да ни покаже как точно се прави изкуство и как трябва да изглежда една изложба. И въвлича в обслужващата самия него нормативност онези симпатични и талантливи хора, които не знаят как да наложат името си в нашия, не особено ласкав свят. Тази нормативност (директивност), вече тиражирана много пъти и у нас, е напълно обезличаваща! Не по-малко, отколкото онези нещата успени студентски опити с натурата. Само че едното, натурата, е паперица за всеки случай и за по-нататък, а аморфните асамблажи, профанните имена на безпомощните рисунки и стандартизирани видеа НЕ СА. Не знам що за комплексарско разсъждение е това от статията на Св. Куломджиева за „отличниците“ в НХА и същите те, но вече като „двойкаджии“ откъд Калотина?!? Наистина недоумявам дотолкова ли сме обременени с клишета (за регионално и световно изкуство например), дотолкова ли изпитваме чувство за малоценност, че се надяваме някой от „Запад“ да ни ръкопляска и да ни плати за скучните, амортизирани идеи, без даже необходимия пластичен еквивалент? И нима наистина признаването ни зад граница ще ни направи по-големи художници, отколкото сме? До такава степен ли нямат значение индивидуалността, емоцията, навлизането в дълбочина на проблемите, таланта и способността да се докоснеш до публиката, а и тя до тебе? Що за самозадоволяване в тесен кръг се опитват да ни наложат някои? Естествено – за сметка на духовността и истинско художествено и човешко преживяване, в което думите са излишни...

Този вид изложби, за които говоря, започват да ме обиджат. Те се опитват да подценят природната ми, а и придобитата интелигентност и да насаят в мен усещането, че съм агски задръстена и остаряла, щом не разбирам колко ВАЖНО и ЦЕННО е това, което ми поднасят. Мога, засега тихо и възпитано, но и отчепливо да кажа: „Не чувам и не разбирам това, за което говорите“. По-културният израз би бил: „Посланията ви не стигат до мен“.

Може точно сред вас да са тия „emerging“ (според терминологията на Св. К.) артисти. Не само че е възможно, но и дай Боже! Може би не е задължително да си бил студент в НХА, за да си изгряваща звезда, но като гледам – направо си е задължително. А и, честно казано, не се става „emerging“ само поради голямо желание, а основно поради качества, малко по-големи от болните амбиции. Не е ли по-честно да твориш, без да мислиш за оценката на тоя или оня? Или звучи патетично и остаряло? Вероятно не съм на себе си...

Май трябваше да говорим за Академията? Аз вероятно най-добре знам недостатъците ѝ, както и тези на студентите, а и на преподаването в нея. Да, има ги! Тя обаче, след като се върна от някое пътуване навън, по други академии, ми се струва доста прилична, въпреки всичко. Тя не е затвор, в чиито килии нравоучението е единственият начин на внушение. Тя не е ограничение, а нормално училище за художници. Или поне за такива, които искат да станат един ден художници. Академията е свободен избор за свободни хора. Така или иначе никой не е избягал от нея по идейни, морални или естетически причини. И всички „contemporary“ български художници са минали именно през нея. Както и кураторите им. Може би има 1-2 изключения, но те, както се казва, само потвърждават правилото. Някои са били и мои студенти, което означава... ами преценете сами какво означава!

Определено е век на идеи. Имам предвид, че в изкуството днес идеята, а не пластичният език има пресбес. Това не е случайно. Ние наистина се нуждаем от свежа мисъл. Но къде ли се е скрила тя? Защото аз поне не я виждам. Търся, търся... (точно както и Светлана Куломджиева

я търси). Е, няма я. Уви. Пълно е с реплики на известни в момента имена и молкоз!

Няма да се впускам в дълги и сложни разсъждения какво е изкуство и какво не е, защото отговорът е не по-малко невъзможен, отколкото отговорът на въпроса за смисъла на живота. Всеки е свободен да мисли каквото си иска. Знам само, че правенето на каквото и да е изкуство налага себеподдаване, вкус и интелект и все пак търси, макар и елементарна съпричастност у другите. Не всяко НЕдостигащо до публиката си умотворение или емоционален примитив е творчески акт. И ако искаме да привлечем някого към собствените си представи за значимост, не е нужно да иронизираме работата му с модел в ателието и отказа му да погледне през нечи чужди очи точно в този момент. Затова и употребих думата „себеподдаване“. Рисуването от натура би трябвало да е всеотдайност и концентрация. Призив като този: „По-добре е да имате информация, отколкото модел“, отправен към група рисувачи (приятно съм изненадана, че все още ги има, между впрочем...), за мен означава пълно неразбиране на творческия процес и нищо друго. Ако случайно някой реши да прекъсне мен по време на работа с модел, вероятно ще му кажа да си... гледа работата. (Цензурирана версия) Лошото е, че съжденията и прогнозите на авторката на статията за изложбата на бакалаврите се простират и напред, някъде в неясното бъдеще, когато евентуално някой от младите ни колеги би заминал извън страната и тогава според нея той би могъл и там да си намери обект за позиране, щом пак толкова му е притрябвало... Нелепо! И всъщност – снизходително и крайно недобронамерено. Не че това не е възможен довод, но... що за лицемерие!

Критиката е или положителна, или отрицателна. Естествено. Но не би трябвало никога да е несъстоятелна. Размахването на пръст в „правилната“ посока е просто нагло. И ме връща в едни години, които не са за припомняне. Преминахме през какви ли не репресии, манипулации, зависимост, перфидност и какво ли още не и точно сега започваме ОТНОВО да водим война, но този път – ПОМЕЖДУ си, а не заради политика и идеология НАД нас и ИЗВЪН нас самите. Борба за пазари ли е всичко това?! Уморих се...

Да зачеркнеш традициите на едно учебно заведение с лека ръка, като точно от него са излезли най-големите ни художници, а излизат и бъдещи такива, на мен ми се струва арогантно и вредно. Да не би наистина сезашните „emerging or not so emerging“ млади, участващи по биенала в Истанбул, Венеция, Виена, Сао Пауло и пр. да са падали от Марс? Да не би да трябва да си лаик, без научени уроци, без поне занаят и без преминати усилия зад гърба си, че да получиш „отличен“ в DOCUMENTA? Ами питайте самия Негко Солаков дали е така!

И се връщам на още едно клише от „писмото“ на Светлана К. Тя е убедена, че всеки завършил академията после трябва да забрави наученото и така, най-накрая да стане ГОЛЯМ. Вие – критици, куратори и изкуствоведи, забравихте ли наистина историята на изкуството? Ако да – това никак не е добре! И кое всъщност трябва да бъде забравено? Убедени ли сте, че знаете? Към някаква „tabula rasa“ ли се стремим? Как да очакваме от художника смислено послание без културологичен и пластически опит? Висшето образование, особено днес, няма за цел „затвърждаване на тенденцията на осредняване“, а създаване на фон – като умения, култура и даже морал (някакъв задължителен background, както биха се изразили някои), без които художникът остава симпатично, полуграмотно дете, което непрекъснато открива колелото и се чуди защо все не му се получава.

Имам параноично подозрение, че хора искат да ни натрапят идеята за ненужност от каквато и да било грамотност освен технократска и още по-лошо – да доизкоренят всяко остатъчно чувство за институционалност у децата ни. Дано не съм права!

Реагирам остро в момента, защото смятам, че изложбата на бакалаврите от НХА не само че не беше най-лошото, което може да се случи на човек, а напротив – дава сериозни надежди. Тя беше жизнена, емоционална, разнообразна, професионална и честна. И само малко объркана. Да не забравяме, че такава изложба маркира просто един първи етап от живота на младите ни колеги. Доста по-различно е положението с представянето на номинираните за БАЗА. Там има претенция за защитен многократно възглед и „вярна“ посока.

Бях в академия „Ла Есмералда“ в Мексико сити. Там учителят по живопис, отбележете – по живопис!, от години влиза в ателието при студентите си и казва тежко: „Запомнете, живописиста е мъртва!“ Той очевидно е и глупав, и спял. И ретро. Дано не изпаднем всички ние в подобна сенилност!

Като написах „сенилност“, тя се сетих, че аз самата, освен че очевидно остарявам, но и не зная вече „съвременен“ художник ли съм и ако не – каква съм? Новата терминология (класификация) нанесе непоправими щети на самоопределянето ми...

Моля, оставете младите да си извървят пътя, пък ще видим кой накъде ще поеме. И как. Не бъдете по-гидактични от нас, гаскалите! Не се опитвайте да въвеждате правила и закони според вашата мяра, че ще вземе някой научник да ви повярва!

Един портрет, направен по закон Божии, би могъл да е по-въздействащ от едно изсмукано от пръсти видео или инсталация. Както и обратното – едно прекрасно видео от 3 минути може да разтвори повече въображението и сетивата, отколкото някоя, уж „перфектно“ нарисувана глава. Боря се срещу новата нормативност. Нищо повече. Щях да добая и „нищо лично“, но в изкуството, както и в живота, всичко е лично.

Десислава Минчева, професор по рисуване в НХА

РУМЕН СКОРЧЕВ

НОСИТЕЛ НА НАГРАДАТА ЗА ЖИВОПИС 2011 Г. „ЗАХАРИ ЗОГРАФ“

Градът, който си е извоювал прозвището „градът на зографите“ – Самоков, и тази година върчи годишната награда за значим принос в областта на изобразителното изкуство на името на своя именит съгражданин Захари Зограф на академик Румен Скорчев.

Идеята за учредяването на тази награда е поставена през 1970 г., а нейният пръв носител за 1972 г. е Светлин Русев. Наградата, чиято материална премия се отделя от Общинското ръководство на град Самоков, има за цел богата колекция на местни художници да се обогати с творби на съвременни майстори на живописиста и така да се осъществи постоянен континуитет между поколенията. В този смисъл градът продължава традицията, наследена от самоковските възрожденски майстори да поддържа духа и културната среда на общественоста в града. И това е така, ако само изброим някои от носителите на наградата „Захари Зограф“ от 1972 година до днес, а именно Дечко Узунев, Стоян Венев, Стоян Сотиров, Найден Петков, Атанас Пацев, Александър Попилов, Магда Абазова, Васил Чакърлов, Димитър Киров, Атанас Яранов, Стоимен Стоилов, Емил Стойчев, Станислав Памукчиев, Светлин Русев, Калина Тасева, Ванко Урумов, Георги Божилов и др.

В действителност събраната колекция от творби на 28 художници (от 1988 до 2000 г. тази традиция е прекъсната) дава възможност да се направи една стойностна извадка на развитието на българското изкуство от последните десетилетия на XX и началото на XXI век. Можем само да съжаляваме, че сред носителите ѝ не виждаме имената на все още живите при учредяването на наградата самоковски художници, като Слави Генов (1977), Наум Хаджимаденов (1985) и Преслав Кършовски (2003). Само Васил Чакърлов е удостоен с тази награда, заедно с Магда Абазова.

Отличаването на Румен Скорчев с наградата за живопис „Захари Зограф“ за 2011 г. не е случайно, макар че неговата стихия е рисунката и той е сред най-известните имена в българската графика от 70-те години на XX век до днес. И въпреки това наградата с право се присъжда на него, и то за живопис. Ако се върнем назад в 70-те години, т.е. на неговото ярко

начало в българското изкуство, ще си припомним, че той наравно с графиките от средата на 70-те години, вече показва живопис, макар и определена от критиката като „оцветени рисунки“. Но точно в тези години се проявяват първите елементи на неговия стил и език, характерни с многопластовост в смислово и композиционно отношение, в които духовното извисяване, ерудираността и рисунъчната сръчност подсказваха, че се е появил творец, който ще окаже силно влияние в развитието на българското изкуство през следващите десетилетия. Показателна в тази насока е неговата графика „Почит към Брьогел“, в която проличава подходът към поливалентен прочит на темата и определеното му увлечение по-скоро към програмност, отколкото самоцелно формотворчество чрез претрупаност на композицията. Под програмност имам предвид тази, която изхожда от самото разбиране за предмета на изкуството и неговата цел – да променя света към добро и да възвисява човека, издигайки го над повседневните проблеми. Този определено градивен подход остава постоянен през годините, като се усъвършенстваше чрез характерния за Румен Скорчев стил език и композиционен похват – активния диалог между детайла и основния сюжет в графиките и картините му. Т.е. чрез възможността да актуализира сюжета посредством скрупулъзно изрисувани епизоди от различни по време и място събития, насищащи основното пространство на творбите му, което предполага ерудираност и асоциативност, интелектуална комбинаторика и поливалентен прочит на сюжета от зрителя или читателя в зависимост от неговата интелигентност. И тук като най-ярки примери можем да посочим неговите илюстрации към поезията на Пушкин, Багряна и Яворов.

Именно този подход в графиката и в живописа на Румен Скорчев не предполага бърз прочит или разглеждане. Той изисква съсредоточеност, познание и размисъл, провокирани от смисловите взаимовръзки между основната тема и серията от епизоди, които я подкрепяха. На тази типично негова композиционна асоциативно-метафорична мрежа, напомняща своеобразен ребус, Румен Скорчев остана фаворит и до днес, в годините на „есенната горчива равностметка, или игра на самотост“, както сам ги определя художникът в прекрасната си изповедна книга „Рисунки по водата“, излязла през 2011 г. по повод изложбата му „Вариации на тема „Закуска на тревата“.

В тази изложба в серията, посветена на „Закуска на тревата“, той не само изважда, не само отново актуализира програмната картина на Мане на същата тема, но по своеобразен начин затваря кръга на своето развитие, на своето програмно, още в началото си, изкуство. Перифразирайки емблематичната творба на Мане днес във време, в което все повече се налага хаос на критериите и разрушителна посредственост, във време, в което обществото все повече се дезинтегрира, въпреки глобализацията, във време на обърканост и партикуларизъм – физически и духовен, Румен Скорчев ни връща, напомняйки ни за класическото призвание на творческия акт, към тайнството на изкуството, смъртно наранено от съвременните технологии, връща ни към самата негова екзистенция.

Серията картини „Закуска на тревата“, една от които бе удостоена с наградата „Захари Зограф“ за живопис, са провиденциални. Те са своеобразно послание, отправено без поза и страх от обвинение за ретроградност, за призиването на изкуството. Това послание е в защита на класическото му предназначение – да е носител на наслада, духовност и извисяване, да не загубваме вярата в неговата висша градивна мисия. С една дума, Румен Скорчев е привърженик на водещата роля на изкуството. На тази, която ни кара да се осъзнаем, да прогледнем, да оперираме катаракта в очите си. Той вярва, че изкуството може да възвърне ролята си на вълшебно огледало на нашите мечти, дори в годините на своята „есенна равностметка“.

Удостоявайки една от неговите картини – „Закуска на тревата“ – с наградата за живопис на името на Захари Зограф, самоковската общественост и интелигенция, каквато здравят в действителност притежава, се обогати с още една творба и с художник с будна съвест, творческо присъствие и оригинална интерпретация на проблемите, които светът около нас ни поднася, за да провери степента на нашето изпитание и умение за преодоляването му.

Аксиния Джурова

ДЪРВОПЛАСТИКА В БЯЛА

За трета поредна година в черноморския град Бяла се проведе симпозиум по дървопластика. Шестима художници създадоха само за 12 дни в края на май и началото на юни мащабни и изразителни творби, които обогатиха колекцията от пластики, украсяващи града. Желанието и ентузиазмът на кмета г-н Анастас Трендафилов да подкрепя този форум са забележителни, а СБХ и главният куратор на симпозиума Камен Симов са направили добра селекция на участниците.

Доайнът в групата доцент Роберт Цанев създаде композиция от два обекта – трон и скамейка, в които категорично противопоставя вертикали и хоризонтални. Чисти и изразителни линии, деликатно цветно тонирани, пластическо владеене на повърхности и обеми и ухане на нещо древно, монументно и символично. Нарекох я най-мъдрата работа.

Панчо Куртев пък представи най-мащабната и най-богата като съчетание на пластични материали творба – висока дървена колона, граматично разцепена и приела в себе си твърд камък и група от седем антропоморфни фигури, изградени от дърво, камък и метал. Великолепно моделираните канелюри раздвижват формата, а излъчването на природна мощ е осезателно.

Двете големи пилета на Стелиян Стелиянов, чиято изчистена форма е обогатена с колоритна намеса, внасят в колекцията най-жизнерадостния звук със своята добронамерена закачливост и детска чистота.

Младата Веселина Георгиева представи много чисто и елегантно моделчрана хоризонтална форма, чудесно уравновесена като линия и обеми. Оцветена в красив лазурносин тон работата носи аромат на море, жизненост и много нежност. Безсъмнено показва сигурен и впечатляващ вкус към изграждане на абстрактната форма.

В една дълга хоризонтална творба Валентин Митев е потърсил срещата на две сили или две противоположни начала. Огъването на формата и тонирването в бяло подчертават символиката и силата на тази среща.

Васил Попов – най-младият в групата – създаде великолепна минималистична работа, която може да бъде оприличена на особен, странен саркофаг, чиято симетрична форма е разчленена линеарно на правилни сегменти. Този саркофаг сякаш е затворил и скрил в себе си нещо скъпоценно и тайнствено. Определих го като най-енигматичната творба.

Пластиките на шестимата участници в симпозиума в Бяла оставят една разнообразна като стилови подходи колекция с високо професионално качество. Очевидно форумът се развива добре и остава да се надяваме, че градът ще продължи да го подкрепя.

Румен Серафимов

Стелиян Стелиянов – Птици

ИЗКУСТВО, РОДЕНО ОТ ПРОТУБЕРАНСИТЕ НА САМОТАТА

ЖИВОПИСНА ИЗЛОЖБА НА ВЛАДО БУНАРДЖИЕВ ВЪВ ФОАЙЕТО НА НАЦИОНАЛНАТА БИБЛИОТЕКА „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“

“ЕН-ЕКС – енергиен експресионизъм и Балканите” е нарекл своята живописна изложба Владо Бунарджиев, разположена в централното фоайе на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“. С определения като „енергиен експресионизъм“, „енергийна картина“ и гр. авторът прави опит да обоснове в теоретична система своите философско-естетически проникновения за пълноценното изкуство, което се ражда в часове, изпълнени с максимална концентрация и самота.

Когато вдигнем очи от разпечатаните бележки и съждения на твореца и се съсредоточим върху картините му, ще се проникнем от едно наистина заредено с виталност и енергия изкуство. Композиции, в които художникът е разположил експресивно пълнотата на земния свят, увенчан от сплетените в един митологичен образ, побрани в общата окръжност на безкрая, слънце и луна – олицетворение на мъжкото и женското начало, вечен символ на духа и материята.

Изобразителното пространство в изкуството на Владо Бунарджиев е раздвижено от образи със символичен смисъл – махало, часовник, път, птица, делва, грозд, риба... Художникът събира и примирява фолклорна образност и християнска символика, съвремие и древност като в чужден син. Идилни детски спомени и артистично бохемство, християнска нравственост и творческа гързост – тази сплав от взаимно изключващи се образи и символи Бунарджиев пресътворява в цялостна, изпълнена с виталност система. Изобщо художникът сякаш наистина притежава ключа за онова вълшебство, с което всеки образ, излязъл изпод четката му, оживява като някакъв чудесен приказен символ. Композицията от такива метафорични образи съставя цяла, изпълнена с позитивна енергия вселена, едно средоточие от причудливи малки светове, излъчващи витални послания, съставящи многоплановата структура на света около нас. Същевременно, натрупвайки толкова символи в картините си, Владо Бунарджиев сякаш покрива изобразителното пространство с чудотворството на някаква патина, с която съхранява от досега на тленното и преходното този свой свят на блажено безвремие, наситено със самота, в която обаче кълни творческо проникновение и се ражда изкуство. Самата любов се пръква неочаквано на белия свят сред сърдечните протуберанси на самотата, изповядва чрез своето изкуство Бунарджиев. Онази самота, която е източник на вдъхновение и която разгръща плодотворното фантазно мислене, провокира неочакван образ, оригинален ракурс при изграждането на формата и в търсенето на специфична ритмика, както и раздвижени композиционни решения.

В произведенията на Владо Бунарджиев се чувства стремежът да бъде пресъздадено и запечатано неуловимото духовно състояние, чиито съставни компоненти са динамиката на живописните цветове и изразителната многослойна фактура на платната му. Съществен семиотичен елемент в неговите композиции са свободно разлятите блокове, които художникът сам определя като „бялата енергия“. Неовладяната хаотичност ѝ е чужда, защото тя отвеща към задълбочените занимания за разгадаването на духовната азбука на сърцето.

Йонко Бонов

Владо Бунарджиев – Разговор с черния гарван

ПОТЪВАЩИ СКУЛПТУРИ

КОНСТАНТИН ДЕНЕВ,

ЮНИ 2012 Г., ГАЛЕРИЯ „РЕЗОНАНС“, ПЛОВДИВ

Това не е просто поредната силна изложба в галерия „Резонанс“. Да, тя се осъществява чрез своите обемно-пространствени, пластични характеристики, със своя материал, експресия и естетика, но това не е всичко.

За тези, които са имали чувствителност за повратите и битието на българското изкуство от последните 20 години и които познават творчеството на Константин Денев, изложбата „Потъващи скулптури“ е артистична акция, която извежда знаково травматичния, скептичен поглед към едно близко минало с неговите утопии и несбъднатост. Време с много творческа енергия, качество и резултати, останали извън институционалната защита и потънали в забрава.

Какво се случи с българската скулптура от началото на 90-те до днес? Реконструкцията е частична възможна в колекцията на Уго Вутен в Белгия и съвсем фрагментарно и незначително в колекциите в България. Какво се случи с „Торните бръмбари“ на Павел Койчев, оставени на вятъра и дъжда, с цяла изложба на Иван Русев от градежи с кирпичени тухли, които се върнаха отново в пръстта? Какво се случи с десетки изключителни произведения, знакови за българската култура, оставени на природата да си ги прибере?

Коста Денев събра измелените останки на своята гървена пластика, завършен зрял период в неговата биография, разрежа ги и ги прекомпозира за нов живот, епизод на цял един отрязък от неговия дълбоко смислен и последователен творчески живот.

Познавам тези скулптури. Спомням си творческия опит на Коста, когато откриваше за себе си абсолютна на чистата пластична форма. Спомням си времето с колективния патос на цяла генерация художници, които трескаво разкриваха себе си в енигматичната сила на пластическия абстрактен идиом – време на много енергия, очакване и надежди.

Тогава, в края на 80-те и 90-те години на отминалия век, не знаехме, че западните философи, културолози, социолози говорят за край на историята, край на идеологиите, край на изкуството. Малко знаехме, а и не искаме да знаем за ироничния постмодерен скепсис по отношение на красивия, неосъществен проект на модернизма. Героите на този грандиозен утопичен проект, наречен Модернизъм, днес са в световните музеи и носят ореола, осветеността на това красиво идеалистично време за изкуството.

Героите на нашия, новия български пластицизъм от 90-те години имаха участието да творят в условията на пълна институционална разруха, на нищета и с травматичното усещане за неосъщественост.

Днес Константин Денев заравя част от тялото си на скулптор. Извършва ритуален жест на саможертвено самополагане в некропола на българската култура. Естетизира отломките на цял период от своето творчество с изключително тънка рефлексия за пътя и смисъла, за нищожността на времето и битието, в което живеем. Превръща този артистичен акт в акция срещу забравата, немарата, тоталната безотговорност към културната памет. Прави го без излишна драма, някак тихо, гаже с тънка самоирония, с мъдростта на човек,

Константин Денев – Потъващи скулптури I

който е разбрал, приел и простил.

В своя текст за изложбата Коста откровено споделя: „Давам си сметка, че съм твърде малък, за да потъна титанично. Високомерно е да мисля, че с мен ще свърши светът, а и не искам това, защото имам внук. В малкия мащаб на моето битие на човек и художник, смъртта на мама и изчезването на нейния свят е по-значимо събитие от потъването на „Титаник“. Нарязването на старите ми скулптури за мен звучи апокалиптично и е болезнено като рязането на ухо. С тази експозиция искам да ви направя съпричастни към едно незначително, кратковременно потъване, за да съпреживеете моето усещане за неустойчивост на терена, за несигурност на пространството и времето, за нещата, които правя, обичам и вярвам. Моля се, това усещане да е само мое...”

Не крия вълнението си от този артистичен акт, който символично потапя в безпастието на националния nihilism енергията, усилията, утопиите и надеждите на няколко поколения художници. Художниците на прехода...

Станислав Памучиев

КИНА ПЕТРОВА И АЛЪОША КАФЕДЖИЙСКИ ДВАМА ИСТИНСКИ ХУДОЖНИЦИ

Една изключителна изложба бе представена през май и юни в залите на Градската художествена галерия – Варна. Едроформатните живописни платна на Кина Петрова и мащабните пластики на Альоша Кафеджийски звучат силно, чисто и смислено и показват как се прави сериозна и качествена изложба – като професионален критерий и самовзискателност, като артистично равнище и професионализъм, като духовна мотивация и личностно преживяване. Изложбата бе дълго уговаряна и дълго очаквана. Особено Альоша Кафеджийски не беше правил много отдавна голямо свое представяне във Варна въпреки богатата си изложбена биография.

Двамата, от млади неразделно семейство, влизат в изкуството във втората половина на 60-те години и стават част от едно значимо поколение, което през 70-те внася много повече модерност в художествено изразяване. И досега те са сред най-добрите варненски художници и заемат респектиращо място в националното ни изкуство.

Вгълбена, мъдра и сериозна е Кина Петрова и точно такава е нейната живопис. В картините ѝ има едно особено философско, интелектуално и поради това малко тъжно и самотно виждане в живота на символи и предмети, на природни и човешки същности и от-

Альоша Кафеджийски

ношения. В една много културна метафизичност тя изразява условни пространства – брегове, морета, интериори – и търси техния дълбок духовен и символически смисъл. Изпълва ги със сложен ритъм на формите и петната, насища ги с малко хладни и тихи, но красиви и великолепно хармонизирани живописни звуци. Картинният свят на Кина Петрова е сякаш изоставен от Човека. Някъде се появяват части от фигури или лица, части от любимите ѝ врати и прозорци, части от растения или гървета. Светът ѝ е силно фрагментиран и тя посочва важните за нея фрагменти. Чрез особеното си и изразително композиране тя ги превръща в кадри от реалността, увеличава ги, поглежда ги отблизо, осветява ги като сценограф, какъвто дълги години е била. Изпълва ги с метафорични и символични значения, които имат сериозен етически контекст и носят много драматизъм. „Стълбата“, „Пътеката“, „Среднощни мисли“, „От брега“, „Автобиографично“ са наименованията на циклите творби, които Кина Петрова представи в изложбата и които са създадени през последните две години. Тя има склонността да обмисля и изразява темите си в серии от работи, дори в различен формат. Живописният ѝ език е изключително професионален и се разгръща с артистична чувствителност, енергия и свобода в зоната на един културен и умерен експресионизъм.

В експресионистичен дух звучат и пластиките на Альоша Кафеджийски, гредени едро и мощно, заредени със силни страсти и екстатични състояния. Художникът, както винаги досега, е пристрастен към изразяването на духовните колизии в човешкия свят, към ярката символика, водеща до универсални истини и етически дилеми. Той се обръща към някакви нагредални, нравствени и божествени състояния, в които търси високото, свещеното и истинското. Интересува го драматургията на страданието, жертвеността, греховността, унищожението и оцеляването на духа. Фигурите на ангели, които обича да извайва, са почти винаги оковани. Мъжът и жената в неговата „Райска градина“ също са приковани. Човешките фигури са отпразвили взора си някъде нагоре, към небето, с очакване и надежда, силуетите им са чисти и в тях е възпята особена молитвеност.

Силата и магическото излъчване на дредната скулптура и свободното композиране и смесване на материалите на съвременното изкуство са намерили рядко срещана хармония в пластиката на Альоша Кафеджийски. Той комбинира великолепно дърво с камък, дърво с бронз или метал, прави изразителни цветни и живописни намеси и акценти във формата, прибавя понякога рисувани изображения върху скулптурната повърхност. Постига иконна затвореност, статичност и медитативност или раздвижва активно пространството с категорични пробиви и по-сложно пластично структуриране. В тази богата, но овладяна визуална материя той се оставя на импулса и на темперамента си, но никога не допуска повърхностна игра и външни ефекти. Срещаме се с дълбоко преживяни и премислени творби на голям артист.

Изложбата на Кина Петрова и Альоша Кафеджийски във Варна представи в цялата им творческа сила двама мъдри, истински художници, които не са предали и изоставили вкуса си към търсене на сериозните и важни смисли в живота и изкуството, към съсредоточаването в дълбочината на човешката и природната същност.

Румен Серафимов

Кина Петрова

ПЕЙЗАЖИТЕ ЖИВЕЯТ В МОЯТА ДУША

За Людмила Светичкова пейзажът е онази част от маленката живопис, която наред с натюрморта я обсебва като художник. Запълва изцяло нейното време и мисли. Поради тази причина на днешната изложба виждаме българския пейзаж не само като нещо много лично, но и като природа, която е дълбоко преживяна от авторката.

Природата в нейните платна е безмерна, без начало и без край, къкъвто е и самият живот. В своите пейзажи тя се стреми да покаже не само вечното и неизменното, а в здравата конструктивна основа на старите български къщи да покаже тихия, отмерен живот, който тече зад стените им. В търсенето на възвишения и прекрасен образ на българската природа Людмила обикаля страната, но като че ли сърцето ѝ се спира върху пейзажите край София. В това няма нищо чудно – сама родена и израсла в София, тя отрано открива красотите на различните ландшафти край столицата. Тяхното разнообразие и колорит стават първоосновата, върху която тя гради своята художествено-изобразителна стратегия. От самата тема възникват конкретният ритъм и пластика на всяка нейна пейзажна картина.

Одареността, с която Людмила Светичкова прониква в „душата“ на пейзажа и натюрморта – тема, представена на тази изложба, носи в себе си нещо от „феномена на Пигмалион“ – изображенията са наситени с цвятова и жестикуларна енергия и започват да съществуват в реалността, да действат върху сетивата ни така, както ни въздейства живата природа. Силата на нейната дарба се състои и в това да компенсират миметичното в природата, да се превъплъти в натурата, да отдели в нея „своето“ от „чуждото“, да намери радостта, която да върхнови еднакво и художника, и зрителя.

Необяснимо, понякога ми се струва почти безразсъдно, е нейното преклонение пред естеството на натюрморта – в него намираме както радостта от природната цялост, така и тихата печал от кръговрата на живота, който тихо и незабележимо или пък възривно и шумно тече край нас.

Тази радост от натурата и борбата за нейното художествено преодоляване и претворяване, става вярата в изкуството, върху която се основава творческата и житейска позиция на художничката Людмила Светичкова. И това е така, защото толкова ясна и цялостна любов към българската природа и едновременно към изкуството ѝ дава сили да преодолее не една и две жизнени и творчески колизии.

Значението на нейните работи в съвременното българско изкуство е далеч по-голямо, отколкото това може да се забележи на пръв поглед. За нея като човек и творец е важно емоциите да попадат в душата на зрителя, да предизвикат радостни преживявания, да „оцветят“ битието. С тази задача на творец тя се справя удивително точно и адекватно.

Тя винаги е готова да ни изненада с нов поглед и нов контекст към добре известното, да ни поднесе оригинално и свежо свое виждане не само колористично, но и конструктивно вярно, хармонично и точно. Това забелязваме и в нейната изложба днес. Да ѝ пожелаем сили да продължи напред и да увърждава нови и нови свои завоевания в областта на пейзажа и натюрморта.

Юлиан Митев

Людмила Светичкова - Натюрморт с часовник

С НОСТАЛГИЯ ПО ЛЯТОТО

ВАСИЛКА МОНЕВА И ВИРГИНИЯ ПЕНЧЕВА В ЗАЛАТА НА СБХ, РУСЕ

След дългата зима и студената пролет изложбената зала на Русенското представителство на СБХ, на „Борисова“ б, посрещна дългоочакваното лято с изложбата на две от най-активните и изявените художнички от групата – Василка Монева /1945/ и Виргиния Пенчева-Джина /1956/. Общо 36 нови живописни платна, предимно пейзажи, съхранили образа на лятото. Пейзажът като конкретен обект и като преживяване и състояние на духа.

Василка Монева /1945/ е сред изтъкнатите представителки на русенската живописна школа. Наскоро по предложение на СБХ беше отличена от МК с плакета „Златен век“. Още с дебюта си през 1975 г. тя се откри с своите композиции, натюрморти и пейзажи. Бяха добре композирани, решени лаконично, с подчертана склонност към изчистване на формата и с определено метафизично звучене. А колоритът им – добре премислен и пестелив, както и цялостната композиция на картините ѝ въздействаха категорично върху зрителите. По това време русенската живописна школа беше набрала скорост и се утвърди сред първите в страната. Вече четири десетилетия Васка работи упорито и плодотворно, като не измени на своята естетика и не се изкуши от комерсиалното, което съблазнява днес много художници. В тази експозиция тя представя предимно своите любими морски, дунавски и русенски сюжети – този път в среден формат, решени поетично, носталгично, в които се усещат отгласи и от пейзажите на нейния прочут съпруг, великолепния майстор в този жанр – Марко Монеv /1939-2004/.

Една носталгия по лятото, която откриваме и в абстрактните пейзажи на Виргиния Пенчева /1956/. Тя е възпитаник на Търновската живописна школа, живее в родния си Русе и преподава успешно в Училището по изкуствата. Активна, много енергична дама. Непрекъснато участва в разни проекти: пленери, национални и международни изложби, пърформанси, уъркшопове, кураторски проекти. Беше и всеотдаен секретар на русенската група на СБХ. Тези временни събития, без съмнение, Джина превърна в своя лична естетическа програма. Провежда я упорито и целенасочено и резултатът е винаги успешен. Картините са израз на емоционалните ѝ състояния, претворени с прелестна владаваща експресивност. Без съмнение нейното царство е цветът. Служи си майсторски с него. Тъкмо той изгражда и организира платната ѝ.

И ако Васка Монева е по-лирична и съзерцателна и търси единение с природата, то Джина Пенчева е по-драматична и неспокойна – вълнува я силно многообразието, което постига изключително чрез колорита. Бих казал, че макар и различни като естетика и изразни средства, работите на двете, безспорно много талантиливи авторки звучат хармонично в тази празнична експозиция.

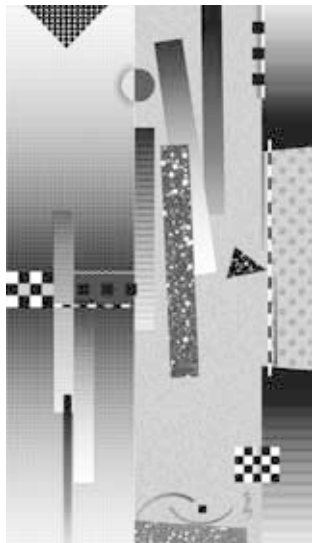
Огнян Стамболиев

ЩРИХ ОТ ТЪКАНТА НА ПРОСТРАНСТВОТО

ЗА ИЗЛОЖБАТА НА СТОЙКО САКАЛИЕВ В ГАЛЕРИЯ „НЕСИ“ – БУРГАС

Някога художниците се стремяха да си създадат име. Днес това вече е недостатъчно, защото пазарът е станал твърде пренаситен.

Изкуството на бургаския художник Стойко Сакалиев е така некоемисално, така аристократично извисено, че е сред малкото щастливи изключения от шумното нагвикване на пазара на художествени произведения у нас. Оказва се, че агресията на посредствеността може да бъде

Стойко Саналиев

„тъканта на пространството“, ако ми е позволено да използвам уместния в случая израз на Айнщайн, предизвиква спонтанно удивление сред почитателите му, сред които съм и аз. Неговите композиции, подобно на универсалния език на музиката, преодоляват с лекота граници и езикови различия и достигат до всички нас, които разбираме, че за да се отдели мислено нещо, ни е нужен преди всичко семантичен знак. Чрез него авторът ни помага да съсредоточим своето абстрахиращо усилие, помага ни да го фиксираме всеки път по различен начин, давайки му „път“ и подходящ фокус.

Сакалиев влага във всяка от своите големи по размер творби множество смисли и значения, които пределно общо представят старата идея за същността на пространството като първична априорна форма на нагледа. Същност на съзнанието изобщо, затаено във всеки от нас, което и рисува върху ефирната субективистична „път“ на нашата фантазия прекрасни картини.

*Пеньо Костадинов,
доктор по философия*

преодоляна и талантът днес е възможен – основание, дадено ми от наскоро представената в галерия „Неси“ в Бургас изложба на Стойко Сакалиев. За художниците у нас настаняха трудни времена. Това важи и за нашия автор, който в еднаква степен е самотен мислител, особено в позицията си на художник-плакатист, обречен да открие между гва шума собствената си артистична тишина и дори подобно на гревен мъдрец да се преструва на глух сред пошлата суета на настоящецето, докато наистина оглушее!?... Стойко остана верен на своя естетически финес и не се поддаде на примамливите модни повей на деня, за да се хареса, да се „докара“ по вкуса на публиката. Не се поддаде на натиска на тържествуващата днес масова култура и сигурно затова стои така самотно върху сумрачния хоризонт на метастазно разрастващия се бургаски галериен живот. Може би работата му в театъра, където е на щат повече от 25 години, му дава сили да се съпротивлява драматично и драматургично срещу конюнктурата в изкуството. И затова картините му са така добре завършени хранилища на трудни абстракции, които респектират с чистотата на своята елитарност. Сигурен съм, че знаците, интелектуални послания на всяка от работите на Сакалиев са предизвикали размисъл, а понякога и искрено неразбиране сред голяма част от бургаските му зрители. И в това може би също е част от неговия аристократизъм и неочаквано художническо благородство. Усетът му за работа

РИО + 20 & МЕЖДУНАРОДНОТО ТРИЕНАЛЕ НА СЦЕНИЧНИЯ ПЛАКАТ – СОФИЯ

През юни 2012 г., 20 години след първата подобна инициатива, Рио де Жанейро, Бразилия, е домакин на най-значимия форум на ООН, посветен на глобалните проблеми на човечеството и устойчивото развитие на планетата като цяло. Събитието събира близо 50 000 души, сред които държавни и правителствени ръководители, министри, представители на националните пар-

Плакмата на изложбата

постиженията на съвременните български автори се съизмерват с високи и актуални образци от световното изкуство.

Най-оптимистичният резултат и увереност, че сме на прав път, откриваме в средната възраст на българските участници, която е между 22 и 23 години. Факт, превръщащ политическото говорене за устойчиво развитие, за зелена икономика и за изкореняване на бедността в артистична и гражданска позиция с конкретни измерения в бъдещето.

Албена Спасова

НАГРАДИ:

- Първа награда & награда на GLOBUL (1 500 лева) – Люба Томова
- Две равностойни награди (по 500 лева) : Ненко Атанасов (за плаката „Бедност“) и Анна Симеонова

УЧАСТНИЦИ В ИЗЛОЖБАТА: Анна Симеонова, Борислава Караджова, Здравка Будинова, Ивона Станкова, Йордан Марев, Катерина Димитрова, Кремена Пехливанова, Люба Томова, Марио Пандалиев, Мая Стайкова, Нега Станкова, Ненко Атанасов, Николай Петров, Ребека Осес, Симеон Кръстев.

Извън годишния изложбен план ръководството на СБХ организира изложба на творби от богатия си фонд за съвременна българска живопис - „Познати – непознати II“. Изложбата се организира на първия етаж в галерията на СБХ на ул. „Шипка“ 6 от 19 до 31 юли и в нея бяха показани творби на известни български живописци, както и на такива, които досега не са били популярни сред широката публика. Изложбата е с комерсиална цел и е предназначена както за масовия зрител, така и за колекционерите.

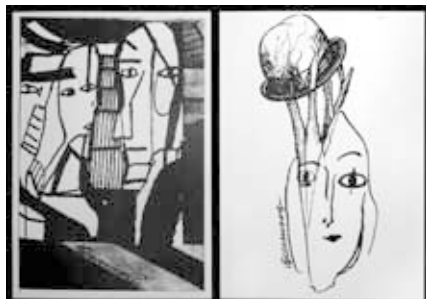
Димитър Витков
от изложбата „Познати – непознати II“

Максим Тодоров откри своя юбилейна изложба по случай 60-тата си годишнина в общинската ХГ „Поломие“ в Лом. Изложбата включва живопис, рисунки и илюстрации и беше открита от Теодосий Антонов – бившия директор на ХГ „Кирил Петров“ към Регионален исторически музей в гр. Монтана. Изложбата се състоя от 23 май до 13 юни.

Юбилейната самостоятелна изложба на Иван Веселинов „Неврози“ се състоя от 6 до 19 юни на 3-тия етаж в галерията на СБХ на ул. „Шипка“ 6 и представи произведения от областта на сатиричната графика, плаката и живописа.

Разностранната му творческа дейност се свързва освен с карикатурите, които той публикува във вестник „Стършел“, така и с режисурата и писането на сценарии за анимационни филми. Изявява се също така и като актьор.

Реализирал е много самостоятелни изложби в чужбина – Франция, Австрия, Аржир, Италия, Турция и други, както и у нас. За художествената си дейност е награждаван многократно, най-значимите от които са ордени от които са „Кирил и Методий“ I и II степен. Печелил е награди и като филмов деец - „Сребърен дракон“ на Филмовия фестивал в Краков за „Наследници“ и „Златна Палма“ от Филмовия фестивал в Кан за най-добър късометражен филм за „Малка дневна музика“ (1971).

Иван Веселинов - Рисунка

Анатас и Димитър Коцеви откриха своя съвместна изложба на 4-тия етаж в галерията на СБХ на ул. „Шипка“ 6. Изложбата се откри на 6 юли и продължи до 30 юли.

Международна изложба на Фотографската академия „Портретът от вчера и днес“ се състоя от 1 до 18 юни на 4-тия етаж на галерията на СБХ на ул. „Шипка“ 6. Изложбата беше разделена на две категории. Едната е тематично обвързана с мотото „Портретът от вчера и днес“, в която бяха представени няколко колекции от фотографии. Сред тях откриваме имената на Константин Танчев, който участва с портрети на хора на изкуството, Георги Папакочев – със снимки на дейци на българската култура и журналисти, Александър Малев – портрети на естрадни изпълнители, Шаварш Артин и други. Във втората категория бяха представени различни автори, работили по темата. Тук зрителите могат да видят и международното участие в тазгодишната изложба с автори от Украйна, Македония, САЩ, Ирландия и други. Изложбата поставя винаги актуалния въпрос за непреходността на портретния жанр и художествените качества, които той притежава днес.

Мария Златанова откри самостоятелна изложба живопис „Зона на напрежение“ в галерия „Аросита“ от 7 до 20 юни. В нея бяха представени експресивни абстрактни живописни работи на платно, хартия, ръчна хартия и вградени в смоли. Изложбата откри Свилен Стефанов.

Мария Златанова - Срам

На 22 юни от 18 часа беше открита годишната изложба на дипломираните бакалаври от НХА. На два етажа в галерията на СБХ на ул. „Шипка“ 6 дипломантите представиха творбите и проектите си. Голямата награда (откупна награда в полза на колекцията на Societe Generale Експресбанк) в размер на 1500 лв. спечели ЯНА КАЛЧЕВА от специалност „Текстил“ за работата си „Периоди“.

Бяха дадени и четири равностойни награди в размер на 400 лв. на:
- ЯНА АНЕВА, специалност „Плакат и визуална комуникация“, за серия „Филмов плакат“
- ВЕНЦИСЛАВ ШИШКОВ, специалност „Метал“, за работата му „Разтегляне“
- НИНА ДРАГНЕВА, специалност „Живопис“, за „Пътища I и II“
- КРЪСТИНА КРЪСТЕВА, специалност „Порцелан и стъкло“ за „Торс-агресия“
Ректорът на Националната художествена академия проф. Светослав Кокалов обяви номинираните дипломанти за участие в Лятната академия в „Дом Витгенщайн“ – Виена: Нора Амлова (живопис), Стиляна Георгиева (живопис), Борис Праматаров (книга и печатна графика), Илия Владимиров (резба), Яна Калчева (текстил), Калина Мавродиева (текстил), Весела Ценова (плакат и визуална комуникация), Венцислав Шишков (метал).

Яна Калчева - Периоди (голяма награда на Societe Generale Експресбанк)

Дона Неделчева откри самостоятелна изложба „Междинно пространство“ на 4-тия етаж на галерията на СБХ на ул. „Шипка“ 6. Софийската публика имаше възможността да се наслади на последните ѝ живописни платна. Ямболската художничка е продуктивен автор, дълги години е работила като директор на ямболската галерия „Жорж Папазов“ и един от активните членове на СБХ и на групата на ямболските художници. Творбите ѝ следват една линия на развитие, заключена между абстракцията и геометричните композиционни решения, в които цветът е основен преносител на емоционалните послания на автора. Изложбата се организира в рамките на партньорството на СБХ с банка ПИРЕОС БЪЛГАРИЯ АД и продължи от 3 до 14 юли.

Дона Неделчева - Някъде там

Изложбата „**Нощ и ден**“ на **Антон Антонов** беше открита на 26 юни в Национален арт-център „Форум“. За нея авторът казва: „Начало на създаването на една картина може да даде разлеият се терпентин, случайната мазка на четката или носено вътре в тебе преживяване. Независимо от това в процеса на работа се стига до момент на обръкване, струва ти се, че си загубил картината. И точно от този момент започва борбата, за да родиш творбата, но вече едновременно в тебе и на платното. Черното и бялото не са цветове. Те присъстват във всяка цветност, но като цветен тон. На границата между двете светът е най-цветен. На границата между доброто и злото в нас сме най-живи. Всъщност граница няма. Има красота да съзерцаваш всичко в неговото единство. Ние сме Ден и Нощ едновременно“.

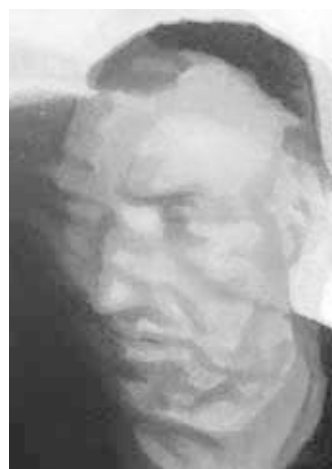
Любен Костов, едно от значимите имена от зората на българското неконвенционално изкуство, представи поредната си самостоятелна изложба „Дървени машини, дървени маски и метални маски“ на 3-тия етаж в галерията на СБХ на ул. „Шипка“ 6. Изложбата събра произведения от различни периоди – като започнем от станалите традиционни и емблематични за неговото творчество дървени машини и стигнем до последните му работи – маските. Част от тях публиката имаше възможността да види преди няколко месеца в галерия „Аросита“, в рамките на самостоятелната му изложба „Убежища“, приключила с голям успех за автора. В настоящата изложба Любен Костов представи не само дървени маски, но и метални, което доказва още веднъж експериментаторския му дух в областта на различните материали и изразни форми. Изложбата се състоя от 10 до 30 юли.

Любен Костов е роден на 22 септември 1952 г. в гр. Плевен. През 1989 г. завършва Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“, специалност „Стенопис“, Факултет за изобразителни изкуства, в класа на доц. Никола Гелов. Той е един от учредителите и председател на секция „13“ към СБХ.

Любен Костов - Маска

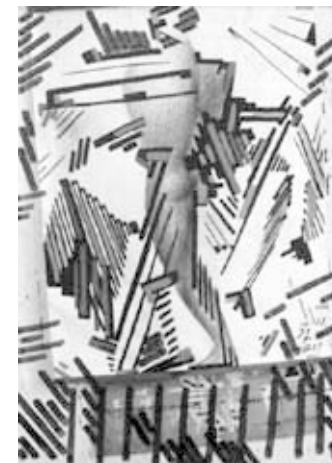
Богдан Александров откри своята самостоятелна изложба „Purgatorium/Чистилице“ в галерия „Райко Алексиев“ на 11 юли. В текста към изложбата Гордън Картър пише: „Концепцията за чистилице е съществувала в много култури и религии през цялата история на човечеството, като най-известната разпространена днес е тази от Дантевия „Ад“. В съвременната и цинична в религиозно отношение епоха предлагаме друга гледна точка: светът, в който живеем като глобално общество, и животът на отделните личности в това общество са Чистилице“. Изложбата продължава до 30 юли.

Богдан Александров -
When the inevitable arrives

От 1 до 6 юли се проведе **V-ят международен живописен пленер в гр. Пожаревац, Сърбия**, под мотото „Любов и разбирателство“. В него взеха участие 32-ма художници с по две творби. Авторите бяха с много различна стилова и творческа насоченост и това допринесе за голямото разнообразие и повишения интерес от страна на местната културна общност. От българска страна участваха Миряна Савова и Мария Златанова. Пленерът завърши с голяма изложба, поздравления от кмета на Пожаревац и връчване на грамоти за успешно участие.

Здравко Анев представя последните си творби, вдъхновени от любовта, обединени в изложбата „През духа на една любов“. 80-те платна са подредени на 2-рия етаж на галерията на СБХ на ул. „Шипка“ 6. За изложбата си авторът споделя, че това е „...животът ми, преминаващ през духа ми и споделен през моите съвременни приятели. Такива, каквито сме от живота, какво мислим, как изглеждаме, какъв дух ни владее“. Според него „изкуството започва в мига, в който художникът спира да преобразява външния свят и се концентрира в божественото. Това е разширяващата се вселена на изкуството, в което духът се въздига до създателя“. Здравко Анев следва в Художествената академия в Лодз, Полша. Завършва Художествената академия в София през 1983 г. Участвал е в много изложби в България и чужбина, живее и твори в град Кюстендил.

Здравко Анев - През духа на една любов

От 17 май до 17 юни продължи благотворителната изложба „**Три хартии**“ на Бисера Вълева, Анна Цоловска и Лаура Димитрова. Тя беше организирана от фондация „Icantoo“, галерия „Аросита“ и хотел „Рила“.

Трифон Леров се завърна от град Одензе, Кралство Дания, където участва в Международното биенале по скулптура в дърво. За автора това е 10-то поредно участие в Дания – има 3 участия в Хоер и 7 в Одензе. На тазгодишното биенале освен конкурсната дървопластика той завърши и скулптурата „Негово величество колелото“, 4,5 м височина, която му беше възложена през 2010 г. от организаторите на Музея на дървото и сега е поставена пред входа му. Откриването се състоя на 23 юни.

Трифон Леров - Негово величество колелото

Светлин Русев откри своя изложба – акция съвместно с цигуларят Минчо Минчев в недостроената и запусната част на Художествена галерия „Владимир Димитров – Майстора“ в Кюстендил. Проектът беше своеобразна реакция срещу състоянието на тази част от галерията, която вече десетилетия тъне в разруха.

От галерията „Владимир Димитров - Майстора“ - гр. Кюстендил

Емануил Попгенчев - от изложбата „Познати – непознати II“

АЛЕКСАНДЪР АЛЕКСОВ /1951–2012/

Завършва специалност „Илюстрация“ през 1972 г. в Художествената академия в класа на Петър Чуклев. Участва в много общи художествени изложби, както и в зоналните изложби в Югозападна България, прави и няколко самостоятелни. Сътрудничи в различни издателства, като „Народна младеж“, „Отечество“ и други, илюстрирал е над 30 книги.

Едни от най-успешните му участия са в ОХИ на илюстрацията и оформлението на българската книга, изложбата конкурс „Леонардо и ние“, ОХИ „Голо тяло и интериор“, трите зонални изложби „Струма“ и други. Има и участия в чужбина – „Съвременна българска графика“ - САЩ, в Австрия, Германия, Франция, Белгия, Холандия, Чехия, Словакия и др.

Носител е на награди за илюстрация и графика у нас и в чужбина – награда на СБХ за графика, награда „Борис Ангелушев“ за илюстрация, награди от Международното биенале на графиката във Варна, два пъти носител на „Златен плакет“ от Биеналето на илюстрацията в Братислава, „Почетен диплом“ от Биеналето на илюстрацията „Наградата на Каталуня“, Барселона.

ПАНАЙОТ ГЕЛЕВ /1939–2012/

Дългогодишен член на секция „Карикатура“ към СБХ. Сътрудничи на ежедневния и периодичен печат – „Работническо дело“, „Карикатура“, работи като оформител на вестник „Стършел“. Негови творби са отпечатвани в Русия, Полша, Чехия, Унгария, Румъния, Югославия, Италия, Турция, Германия, Канада, Индия, Швеция и други.

Редовен участник в ежегодните изложби и биеналета в Монреал (Канада), Скопие, Сараево, Нови Сад, Белград, Любляна, Бордигера и Толентино (Италия), Акшехир и Истанбул (Турция), Габрово. Участва и в първата международна изложба „Сатира в борбата за мир“ в Москва.

Получава награди от първа и втора национална изложби на младите карикатуристи в Разград, както и награди от международни биеналета и изложби – Нови Сад (1970), Толентино (1971), Сараево (1972 и 1974), Акшехир (1973) и други.

ТЕОДОР ЛАКОВ /1938–2012/

Дългогодишен член на секция „Реставрация“ към СБХ, завършил Художествената академия, специалност „Декоративна монументална живопис“ при проф. Г. Богданов през 1963 г. Специализирал е в Русия през 1971 г. и в Италия от 1974–1975 г.

Работил в Център за консервация и реставрация и Национален институт за паметниците на културата.

ДИМИТЪР ЖЕЛЕВ /1929–2012/

Завършва Художествената академия в класа на Иван Пенков и Каракашев, от 1958 до 1962 г. работи като художник проектант в театъра на град Ямбол, където на Първия преглед на българската драма получава втора награда за сценография. След това започва работа като художник постановчик на Българска национална телевизия, където също получава много награди.

Участва редовно в изложби на българската сценография. Загърба си оставя дълъг списък от театрални постановки, концерти, опери, църковни представления и т.н., по чиито сценографии е работил.

БОРИС КОЛАРСКИ /1927–2012/

Завършва „Декоративно-монументална живопис“ в Художествената академия през 1961 г. и след това започва работа в Националния институт за паметници на културата като художник реставратор. Участвал е в колективите по консервацията и реставрацията на Байракли джамия в Самоков, стенописите на храм-паметник „Александър Невски“, иконостаса в църквата „Св. Георги“ в Ямбол, стенописите в Бачковския манастир, римската подова мозайка в Стара Загора, църквата в квартал Веселчене, Кърджали, и много други.

За работата си в Бачковския манастир е награден с орден „Кирил и Методий“ II степен, а през 1978 г. – с I степен.